

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

februari 2018

Gemeente Alphen-Chaam

2018 – 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Thema's Maatschappelijk Verantwoord Inkopen	3
2a. Milieuvriendelijk Inkopen	3
2b. Circulair Inkopen	4
2c. Biobased Inkopen	4
2d. Social Return On Investment.....	5
2e. Innovatiegericht Inkopen	6
2f. Kansen voor MKB	6
3. Peilmoment 2017	7
4. Stappenplan 2018.....	8

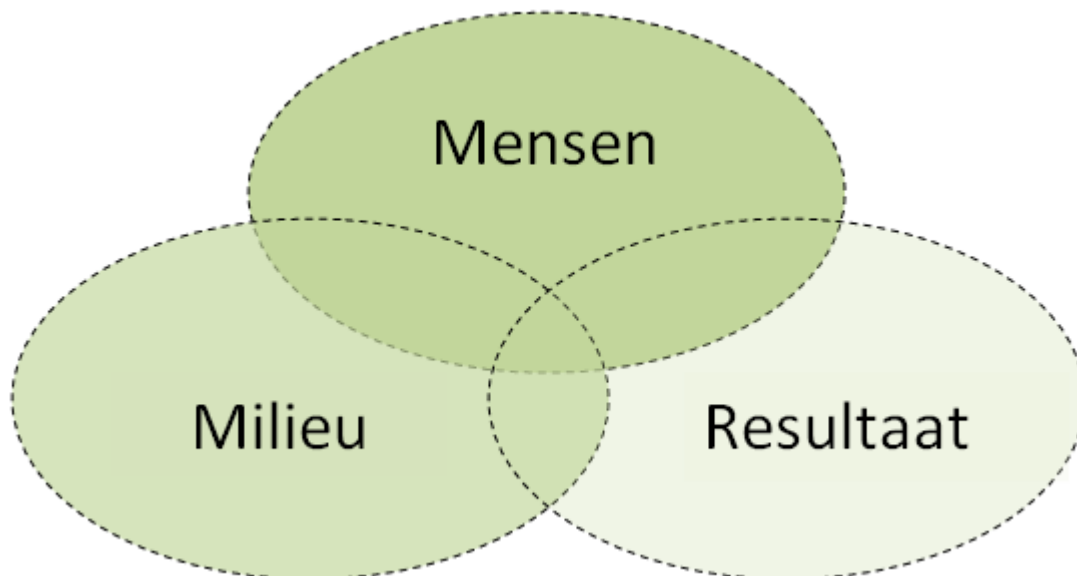
1. Inleiding

De ondertekening van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen heeft plaatsgevonden op 28 oktober 2017. Conform de afspraken uit het Manifest is dit actieplan opgesteld waarin het stappenplan voor de komende jaren is opgenomen. Als deelnemer wil de gemeente Alphen-Chaam de effectiviteit en de impact van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (hierna te noemen: MVI) vergroten.

Dit actieplan is tot stand gekomen in samenwerking met de bestuurders, inkoop en de projectleiders/budgethouders. Het actieplan voor het lopende jaar wordt halfjaarlijks geëvalueerd zodat hierop bijgestuurd kan worden. Jaarlijks vindt er een eindevaluatie plaats en aan de hand van deze resultaten worden de ambities en doelstellingen voor het aankomende jaar vastgesteld.

De gemeente Alphen-Chaam wil een duurzame gemeente zijn en een actieve bijdrage leveren aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Dit doet de gemeente door zelf gebruik te maken van groene energie, door middel van Nederlandse windenergie. De gemeente wil dit ook stimuleren voor haar burgers door in de toekomst meer in te zetten op het gebruik van zonne-energie. Tevens wil de gemeente een actieve bijdrage leveren door duurzaamheid een integraal onderdeel van de eigen bedrijfsvoering te laten zijn en door duurzaamheid centraal te stellen bij plannen en projecten. De kaders voor het actieplan MVI zijn de 'Regionale Energiestrategie West-Brabant 'Oms 2050'', de 'Begroting 2018', het keurmerk 'Cittaslow' en het 'Inkoop- en Aanbestedingsbeleid 2016-2020'.

Het uitgangspunt voor een duurzame gemeente is de Triple P benadering, wat staat voor de drie elementen People (Mensen), Planet (Milieu) en Profit (Resultaat), die we op harmonieuze wijze combineren.

2. Thema's Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

De gemeente Alphen-Chaam streeft er naar een bijdrage te leveren aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. De gemeente Alphen-Chaam kijkt bij inkoop naar belangrijke maatschappelijke thema's;

- a. Milieuvriendelijk/klimaatbewust inkopen
- b. Circulair inkopen
- c. Biobased inkopen
- d. Social Return On Investment
- e. Innovatiegericht inkopen
- f. Kansen voor MKB

2a. Milieuvriendelijk Inkopen

Milieuvriendelijk inkopen kan omschreven worden als 'het toepassen van milieuaspecten in alle fasen van het inkoopproces zodat dit uiteindelijk leidt tot de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk dat aan deze milieuaspecten voldoet'.

De gemeente Alphen-Chaam hanteert als doelstelling dat er, waar mogelijk, milieuvriendelijk wordt ingekocht. Hiermee wordt bedoeld dat Maatschappelijk Verantwoord Ondernemerschap wordt toegepast. Milieuvriendelijk inkopen is namelijk een vorm van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemerschap waarbij mens, milieu en financiën in balans zijn. Bij de mens gaat het om sociaal-ethische zaken zoals het respecteren van mensenrechten en/of tegengaan van kinderarbeid, fraude en discriminatie. Bij milieu betreft het de beperking van belasting van milieu en natuur. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het nastreven van een beperking van het gebruik van fossiele brandstoffen. Qua financiën kan men denken aan het geven van een financiële prikkel om met innovatieve ideeën te komen, denkend aan (lokale) werkgelegenheid en investeringen in (lokale) infrastructuur. Ook het stimuleren van milieuvriendelijke investeringen door de financiële markt is hierbij een mogelijkheid.

Om hieraan te voldoen wordt conform het 'Inkoop- en Aanbestedingsbeleid 2016-2020' per in te kopen product, dienst of werk stilgestaan bij de mogelijkheden om duurzaamheidscriteria toe te passen. De gemeente koopt duurzamer in door bij elke aanbesteding minimaal de duurzaamheidscriteria van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) toe te passen, maar indien mogelijk meer. Zo kunnen er door de gemeente zelf innovatieve duurzaamheidscriteria toegepast worden die RVO.nl (nog) niet voorschrijft. De duurzaamheidscriteria die RVO.nl voor verschillende productgroepen heeft vastgesteld, worden hierbij als leidraad gebruikt.

Zie ook de PianoO link: <https://www.pianoo.nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen-mvi-duurzaam-inkopen/productgroepen>

2b. Circulair Inkopen

In de circulaire economie bestaat afval niet. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen te maximaliseren en waarde vernietiging te minimaliseren.

De circulaire economie is een belangrijke (internationale) beleidsprioriteit omdat het winnen van hoogwaardige grondstoffen steeds moeilijker wordt. Daarnaast heeft een circulaire economie verscheidene financiële en milieuvoordelen. Met een jaarlijks inkoopvolume van 73,3 miljard euro heeft de Nederlandse overheid een sterke troef in handen om de circulaire economie aan te moedigen.

Grondstoffen die hergebruikt kunnen worden zijn o.a.:

- PMD-afval (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons);
- GFT-afval (groente-, fruit- en tuinafval);
- Oud papier en karton.

2c. Biobased Inkopen

De Biobased Economy neemt een belangrijke plaats in, in de circulaire economie en is een omvangrijke en gezamenlijke opdracht voor overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het gaat over de overgang van een economie die draait op fossiele grondstoffen naar een economie die draait op biomassa als grondstof; van 'Fossil Based' naar 'Biobased'.

Voor steeds meer productgroepen zijn biobased varianten verkrijgbaar. Naast energiedragers (biobrandstoffen en gas) zijn dat onder andere de volgende productgroepen en producten:

- Kantoorgebouwen: bouwmaterialen zoals isolatiematerialen, plaatmaterialen, verf, gevelpanelen, tijdelijke bouwvoorzieningen (als buizen en leidingen);
- Catering: wegwerpbekers, verpakkingsmaterialen en bestek;

- Conserveringswerken: coatings en verf;
- Groenvoorzieningen: geotextiel, afscherming (rietmatten), binders, plantenbakjes, boomverankering, bestemming groenrestproducten van onderhoud;
- Waterbouwkundige constructies: geotextiel, erosiematten;
- Schoonmaak: schoonmaakmiddelen.

De Gemeente Alphen-Chaam stimuleert de overgang naar een Biobased Economy en past dit uitgangspunt toe bij producten, diensten en werken/werkzaamheden. Zo zijn er onder meer gesprekken gaande met REWIN om Biobased bedrijven naar de gemeente te halen.

2d. Social Return On Investment

Social Return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voorbeelden hiervan zijn langdurig werklozen, mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn of jongeren met een beperking.

Doel is het ondersteunen van werkzoekenden bij het vinden van betaald werk en oog hebben voor de sociaal zwakkeren in de samenleving. Dit kan door het stimuleren van de inschakeling van werkzoekenden in het arbeidsproces en waar mogelijk en doelmatig, de participatie van arbeidsgehandicapten.

De gemeente hanteert als doelstelling dat er oog is voor specifieke doelgroepen en daarmee 'Social Return On Investment'. Deze doelgroepen zijn nader te omschrijven als zijnde personen die;

- Een indicatie hebben op grond van de Participatiewet;
- Recht hebben op bijstand (zoals jongeren, alleenstaande ouders, vluchtelingen, nieuwkomers en oudkomers);
- Geen recht hebben op een uitkering maar werkloos zijn;
- Een uitkering ontvangen op grond van de Algemene Nabestaandenwet;
- Werkzaam zijn op een door de gemeente gesubsidieerde baan;

De Gemeente Alphen-Chaam heeft in het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid, daar waar mogelijk, expliciete voorwaarden opgenomen om er (mede) voor zorg te dragen dat voor de hiervoor genoemde doelgroep(en) voldoende en voldoende gevarieerd werk beschikbaar komt c.q. blijft. De hiervoor in aanmerking komende werken en/of diensten betreffen in hoofdzaak opdrachten met betrekking tot onderhoud in de openbare ruimten (zoals groenonderhoud), schoonmaak en cateringactiviteiten in gemeentelijke gebouwen en (re)integratieactiviteiten voor inwoners met een –dreigende- achterstand tot de reguliere arbeidsmarkt.

Hierbij maken wij gebruik van de mogelijkheden die Europese regelgeving ons ter zake biedt waaronder, doch niet uitsluitend, de toepassing van de hieronder in het kort vermelde scenario's:

- Door een opdracht voor te behouden aan een sociale werkplaats (art. 2.82 Aanbestedingswet 2012). De gemeente Alphen-Chaam kiest hierbij binnen de doelgroep specifiek voor personen met beperkte arbeidsmogelijkheden;
- In een reguliere inkoopprocedure een (bijzondere) uitvoeringsvoorwaarde (verplichte eis) of gunningscriterium (wens) op te nemen in de vorm van een %-regeling. De %-regeling houdt in dat minimaal 1% en maximaal 10% van de loonsom binnen de opdrachtwaarde ingezet wordt voor het creëren van werk (ervarings)plaatsen.

2e. Innovatiegericht Inkopen

Innovatiegericht inkopen van publieke diensten, werken en goederen is een aanpak voor het verbeteren van de effectiviteit en de efficiëntie van publieke diensten. Ook kan door innovatiegericht in te kopen een oplossing gevonden worden voor maatschappelijke uitdagingen en veranderende behoeften.

Bij innovatiegericht inkopen wordt gezocht naar een innovatieve oplossing of laat de gemeente ruimte aan de ondernemer om een innovatieve oplossing aan te bieden. De gemeente/organisatie specificeert de opdracht enkel functioneel. Het kan bijvoorbeeld gaan om een volledig nieuwe innovatieve oplossing, maar ook om de verdere ontwikkeling van de eigenschappen van een bestaand 'product'. Innovatiegericht inkopen kan bestaan uit het toepassen van innovatieve contractvormen, gunningscriteria en/of innovatieve inkoopprocedures zoals innovatiepartnerschap.

De gemeente Alphen-Chaam moedigt, daar waar mogelijk en gewenst, innovatiegericht inkopen aan. Dit kan zij op de volgende manieren uitvragen;

- Expertise/kennis van marktpartijen optimaal te benutten;
- Ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor nieuwe of bestaande uitdagingen.

2f. Kansen voor MKB

Het verbeteren van de kansen en de toegang voor het MKB is één van de doelstellingen van de Aanbestedingswet 2012. Dit kan gerealiseerd worden door minder zware geschiktheidseisen te stellen (bij openbare aanbestedingen) en tevens door opdrachten niet onnodig te clusteren.

De gemeente Alphen-Chaam behoort in haar dienstverlening tot de meest MKB-vriendelijke gemeenten van Brabant. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen. De gemeente houdt echter bij haar inkoop de mogelijkheden voor het lokale midden- en kleinbedrijf in het oog. Dit kan de gemeente doen door gebruik te maken van het volgende:

- Percelen in aanbestedingen;
- Het toestaan van het aangaan van combinaties en onderaanneming;
- Het verminderen van de administratieve lasten;
- Het voorkomen van het hanteren van onnodig zware selectie- en gunningscriteria.

De gemeente Alphen-Chaam heeft hiertoe ook contact met de lokale ondernemersverenigingen om onder meer wet- en regelgeving toe te lichten en te informeren over het gebruik van het platform TenderNed.

3. Peilmoment 2017

Naar aanleiding van de doelstellingen uit het 'Beleidsplan milieu en duurzaamheid 2015-2020 Alphen-Chaam' is in 2017 per doelstelling onderstaande reeds bereikt:

Bij aanbesteden gebruik maken van duurzaamheidsaspecten bij de selectie- en gunningscriteria.
Er wordt enkel nog gewerkt met refurbished mobiele devices (telefoon, tablet, et cetera).
Bij de aanbesteding van het beheer en onderhoud van bomen is winst behaald op de volgende onderdelen: milieuvriendelijk, SROI, MKB.
Bij de aanbesteding van het bestek machinaal onderhoud (maaïen, vegen en onkruidbeheersing) is winst behaald op de volgende onderdelen: milieuvriendelijk, SROI, innovatief, MKB.

De gemeente koopt 100% duurzame stroom in.
Door middel van de aanbesteding en de verduurzaming van aardgas en elektriciteit is deze doelstelling in 2017 100% bereikt. De gemeente heeft er expliciet voor gekozen om de Nederlandse windenergie te stimuleren door middel van aankoop Garanties van Oorsprong.

Verduurzamen van de openbare verlichting.
Kosten besparen door het vervangen van conventionele verlichting door LED verlichting.
Het verduurzamen/onderhoud van de openbare verlichting is aanbesteed.
De noodverlichting in het gemeentehuis en de verlichting in de sporthal zijn vervangen door LED-verlichting.

4. Stappenplan 2018

Onderstaande inkooptrajecten voor het jaar 2018 kunnen worden aanbesteed, met toepassing van één van de thema's van maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI):

Inkooptrajecten 2018	Milieuvriendelijk	Circulair	Biobased	SROI	Innovatief	MKB
Verduurzaming gemeentehuizen ABG-TBD-2016	X		X	X	X	
Inzameling afval/papier ABG-SGK-2016*	X	X		X	X	X
Sanitaire voorzieningen ABG-TBD-2016			X			
Kwaliteitsgroen/snoeiafval	X	X		X	X	
Afvalstromen milieustraten	X			X		